

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2008-2012թթ. ԾՐԱԳԻՐ

ՀՀ ՊԵԿ նախագահի
«10» դեկտեմբերի 2008թ.
թիվ 187-Ա հրամանի

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ

Մաքսային ծառայությունն այն կառույցն է, որը մշտապես առանցքային նշանակություն ունի պետության տնտեսական զարգացման և արտաքին առևտրի կառավարման գործում: Մաքսային մարմինները, հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական ինքնիշխանության, տնտեսական անվտանգության, տնտեսական շահերի և ներքին շուկայի պաշտպանվածության ապահովողը, կիրարկում են մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը և վերահսկում դրանց կատարումը: Մաքսային ծառայությունն այն կառույցն է, որի հիմնական առաքելությունը պետք է ուղղված լինի տնտեսության և հասարակության պաշտպանությանը: Այս շրջանակներում առանձնակի ուշադրության է արժանի այնպիսի կարևորագույն մարտահրավերների դիմագրավումը, ինչպիսիք են մաքսային գործի բնագավառում կատարվող հանցագործությունների և մաքսային կանոնների խախտումների դեմ պայքարը: Ահաբեկչության անընդհատ ահազնացող տեմպերը, թմրամիջոցների, զենքի, մշակութային և պատմական նշանակություն ունեցող ապրանքների մաքսանենգ ճանապարհով տեղափոխման ուղիների և մեթոդների կատարելագործումը հանգեցրել են իրավապահ ոլորտում նոր խնդիրների ստեղծմանը և դրանց լուծմանն ուղղված պետության անհապաղ միջամտության անհրաժեշտությանը: Ի լրումն վերոգրյալ գործառնությունների, մաքսային մարմիններն ապահովում են նաև մաքսային վճարների հավաքագրումը: Նպատակ ունենալով մշակել մաքսային ծառայության գործունեության ռազմավարությունը և սահմանել մաքսային վարչարարության ուղղությունները՝ վերադաս մաքսային մարմնի կողմից կազմվել է առանցքային սկզբունքներ ունեցող արդիականացման ծրագիր: Ծրագրի հիմքում դրված է այն գաղափարը, որ մաքսային եկամուտների անհրաժեշտ մակարդակը պետք է ապահովել մաքսային վարչարարության արդյունավետության շնորհիվ և զերծ մնալ մաքսային բեռի ծանրացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխություններից: Այս ուղղությամբ կարևորվում է նաև ՀՀ կառավարության կողմից որդեգրված այն քաղաքականությունը, որ մաքսային (հարկային) բեռի արդարացի բաշխման գործընթացում պետք է բացառվի առանձին ոլորտների, գործունեության առանձին տեսակների, առանձին կազմակերպությունների համար որևէ բնույթի արտոնությունների տրամադրումը: Մաքսային վարչարարության կատարելագործման նպատակով ընտրված բոլոր սկզբունքներն ունեն մեկ նպատակ. մաքսային ծառայությունը դարձնել աննկատ բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների համար և տեսանելի՝ ոչ բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների կամ մաքսանենգության փորձ կատարողների համար:

Մաքսային վարչարարության ռազմավարության սկզբունքները

Մաքսային վարչարարության ռազմավարությունն առաջիկա տարիներին հիմնվելու է կառավարության 2008-2012թթ. գործունեության ծրագրով սահմանված մաքսային վարչարարության բարեփոխումների և արդիականացման վրա՝ ուղղված լինելով մաքսային եկամուտների ավելացմանը, տնտեսվարող սուբյեկտների միջև մաքսային և հարկային բեռի արդարացի բաշխմանը, մաքսանենգության դեմ պայքարին և մաքսային կանոնների խախտման դեպքերի թվի նվազմանը, տնտեսվարող սուբյեկտներին բարձրորակ ծառայությունների մատուցմանը և դրանց ժամկետների կրճատմանը, մաքսային համակարգի թափանցիկության ապահովմանը և ազնիվ վարվելակերպի ձևավորմանը: Իրականացվող բարեփոխումների նպատակն է ունենալ ամբողջապես ավտոմատացված մաքսային վարչարարություն, ռիսկերի վրա հիմնվող համապատասխանության ծրագիր, ինչպես նաև մասնագիտական հմտություններով օժտված ազնիվ աշխատակիցներ:

Մաքսային վարչարարության ռազմավարության բարեփոխումները գործարար միջավայրում պետք է հանգեցնեն այն մթնոլորտի ձևավորմանը, որ տնտեսվարող սուբյեկտները հպարտությամբ ներկայացնեն իրենց կողմից պետությանը վճարված հարկերի մեծությունները, իսկ հարկերից խուսափողները կամ մաքսանենգությամբ զբաղվողները դիտվեն որպես օրինական պետություն ձևավորելու հակառակորդներ:

Մաքսային վարչարարությունն արդիականացնելու նպատակով վերադաս մաքսային մարմինը ընդունել է 7 առանցքային սկզբունք, որոնք հետևողականորեն իրականացնելու արդյունքում մաքսային ծառայությունը կլինի աննկատ բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների համար և տեսանելի՝ ոչ բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների կամ մաքսանենգության փորձ կատարողների համար: Վերադաս մաքսային մարմինը այս սկզբունքների հիման վրա, ըստ կատարման ժամկետների և պատասխանատուների, կհաստատի միջոցառումների ժամանակացույց՝ հետագայում գնահատելով կոնկրետ գործողության

իրականացման արդյունքը: Մաքսային ծառայությունը հետևողական է լինելու վերոգրյալ 7 սկզբունքների իրագործման գործում մաքսային վարչարարության բարեփոխումներում ունենալով հաջողության հետևյալ գրավականները.

1. Ունակ, հաստատակամ և դինամիկ առաջնորդում:
2. Շարունակական քաղաքական կամք և աջակցություն:
3. Օրենսդրություն, որը հիմք պետք է ծառայի բարեփոխումների իրականացման համար:
4. Համարժեք ռեսուրսներ, ֆինանսավորում:
5. Պետության, հասարակության և այլ շահագրգիռ կողմերի մասնակցություն և օժանդակություն:
6. Բարեփոխումները մշակող և իրականացնող օղակների միջև համագործակցություն:

Այս գրավականներից գրեթե բոլորն առկա են Հայաստանի Հանրապետությունում: Մաքսային վարչարարության բարեփոխումներում, կարծում ենք, որ առանձնակի կարևոր է շարունակական քաղաքական կամքը և բարեփոխումներն իրականացնողների պատրաստակամությունը: Բարեփոխումների ողջ ժամանակաշրջանում մաքսային ծառայությունը միջոցներ կձեռնարկի մաքսային վճարների հավաքագրման աշխատանքները և իրեն ամրագրված պարտականությունները կատարելու ուղղությամբ:

I. ՄԿԶԲՈՒՆՔ. Տնտեսվարող սուբյեկտների միջև մաքսային (հարկային) բեռի արդարացի բաշխում

Հարկեր վճարելը սահմանադրական պարտադիր նորմ է: Թեև հարկերի վճարումը պարտադիր է բոլորի համար, այնուհանդերձ տնտեսվարող սուբյեկտներն առավել պատրաստակամ են վճարում հարկերը, երբ դրանք վճարվում են բոլորի կողմից՝ իրենց տնտեսական գործունեության արդյունքներին համապատասխան: Արդարությունը հաճախ գնահատվում է այն սկզբունքով, թե արդյոք տնտեսական միևնույն մակարդակի վրա գտնվող և նմանատիպ գործունեություն վարող տնտեսվարող սուբյեկտները մոտավորապես հարկի նույն մեծությունն են վճարում: Անկախ կարգավիճակից և զբաղեցրած դիրքից յուրաքանչյուր անձ պետք է պետությանը վճարի իր հասանելիք կամ իր գործունեության արդյունքում առաջացող հարկերը: Հավասարության սկզբունքի կիրառման ուղղությամբ պետք է իրականացվի հետևյալ քաղաքականությունը.

1. Բացառել պետական ծառայողների հովանավորչությունը ձեռնարկատիրական գործունեության ոլորտում:
 2. Ունենալ հստակ, պարզ և թափանցիկ օրենսդրություն, մաքսային պարզեցված ընթացակարգեր: Մաքսային համակարգում իրականացվող բարեփոխումների ընթացքի վերաբերյալ իրազեկել հասարակությանը:
 3. Տնտեսվարող սուբյեկտների օրինական դաշտում գտնվելը համարել առավել պաշտպանված և իմաստավորված:
 4. Մաքսային ծառայության ինտերնետային կայքում տեղադրել բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների և իրավախախտում իրականացնողների վերաբերյալ տեղեկատվությունը և այլն:
 5. Ձևավորել մաքսային արժեքների որոշման հստակ չափանիշներ՝ օգտագործելով ինտերնետային կայքերում տեղադրված տեղեկատվությունը, ՀՀ ներքին շուկայում իրականացված ուսումնասիրությունը և հետբացթողումային հսկողության արդյունքները, օրենսդրությամբ սահմանված երրորդ անձանցից ստացված տեղեկությունները, ինչպես նաև կիրառելով Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության երաշխավորությունները:
 6. Իրականացվող արդյունավետ հետբացթողումային հսկողության շնորհիվ՝ ներմուծումների ընդհանուր շրջանառության մեջ ավելացնել ներմուծման այն մաքսային հայտարարագրերի տեսակարար կշիռը, որոնց մաքսային արժեքը որոշվում է գործարքի գնի մեթոդով:
 7. Անկախ ներմուծումների կամ արտահանումների քանակից և արժեքային մեծություններից, տարբեր տնտեսվարող սուբյեկտների նկատմամբ հավասար պայմաններում կիրառել հավասար մոտեցումներ:
 8. Մաքսային մարմիններում սահմանված կարգով գրանցել մտավոր սեփականության ենթակա օբյեկտները և օժանդակել դրանց նկատմամբ իրավունքների պահպանությունը:
 9. Մաքսային բարեփոխումների արդյունքում ազդել հասարակական կարծիքի վրա՝ արմատավորելով այն միտքը, որ հարկերից խուսափելը հասարակական չարիք է:
- Ակնկալվող արդյունք. Մաքսային մարմինների կողմից, բոլոր արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների նկատմամբ հավասար մաքսային ռեժիմի կիրառում և ներմուծված նույնատիպ ապրանքների դիմաց միևնույն մաքսային վճարների գանձում:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
1.	Պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահին կից խորհրդատվական խմբի ստեղծում և դրա գործունեության կանոնակարգի մշակում, որում պետք է ընդգրկվեն պետական և գործարար հատվածներից ներկայացուցիչներ:	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
2.	Մաքսային ընթացակարգերի հրապարակայնությունը և թափանցիկությունն ապահովել ինտերնետային կայքի միջոցով, ինչպես նաև հրապարակել մաքսային ընթացակարգերը, մաքսային արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը պարզաբանող տեղեկատուներ, ձեռնարկներ և ժողովածուներ, պատրաստել տեսախոլովակներ,	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ մաքսային ծառայության աշխատակազմի	2008թ. IV եռամսյակ և շարունակական

կազմակերպել տեղեկատվական միջոցառումներ, հեռուստահաղորդումներ, պրես կոնֆերանսներ, հարցազրույցներ կամ առանձին հանդիպումներ:	բոլոր ստորաբաժանումները	
3. Շարունակել պաշտոնական կայքում և թեժ հեռախոսագծով ստեղծված հնարավորության գործարկումը, որի շնորհիվ քաղաքացիները և տնտեսվարող սուբյեկտները փոստով կամ հեռախոսագանգով կարող են դիմել վերադաս մաքսային մարմնի ղեկավարին:	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին	2008թ. IV եռամսյակ և շարունակական
4. Մաքսային օրենսդրության վերանայում միջազգային չափանիշներին /Եվրամիության օրենսդրություն, միջազգային մաքսային պայմանագրեր և այլն/ համապատասխանեցնելու նպատակով	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. IV եռամսյակ և շարունակական
5. Մաքսային ծառայության գծով առանձին պարբերականի հրատարակում /«Մաքսատուն»/	Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին	2009թ. I եռամսյակ և շարունակական
6. Մաքսային ծառայության գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվության հրապարակում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. II եռամսյակ և շարունակական
7. Պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի և նրա տեղակալների մոտ քաղաքացիների ընդունելության ընթացակարգի սահմանում /ընդունելության օրեր, ժամեր/	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Ներքին դիտարկումների և հսկողության վարչություն Հետաքննության և իրավաբանական վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
8. Մաքսային վարչարարության ընթացքը բնութագրող ցուցանիշների սահմանում և դրանց պարբերաբար հրապարակում Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	Մաքսային վիճակագրության, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման վարչություն Ներքին դիտարկումների և հսկողության վարչություն	Անձնակազմի կառավարման բաժին 2009 I եռամսյակ

II. ՄԿԶԲՈՒՋ. Մաքսային ծառայության արդյունավետ կառավարման համակարգի ստեղծում

Մաքսային վարչարարության կատարելագործման առաջնությունը հիմնախնդիրներից է մաքսային ծառայության արդյունավետ կառավարումը: Մաքսային ծառայությունը կադրային քաղաքականության առումով պետք է կիրառի ժամանակակից կառավարմանը համահունչ ռազմավարություն: Այդ առումով անհրաժեշտ է կարողանալ գնահատել կատարվող աշխատանքների արդյունավետությունը: Մասնավորապես աշխատակազմի աշխատանքի գնահատման միջոցով պետք է բացահայտվեն մաքսային ծառայողի մասնագիտական ունակությունները, որակավորման աստիճանը, որակական հատկանիշները, էթիկայի կանոնները պահպանելու կարողությունը, կարիքները և աշխատանքային ներդրումների կարիք ունեցող ոլորտները: Աշխատանքը գնահատելու արդյունքում պետք է բացահայտվեն աշխատողների վերապատրաստման կարիքները և լուրջ աշխատանքներ իրականացվեն դրանց բավարարման ուղղությամբ: Մաքսային ծառայությունը մասնագիտական գիտելիքներ ունեցող և ազնիվ վարվելակերպ ունեցող մաքսային ծառայողներով համալրելու համար պետք է իրականացվի հետևյալ քաղաքականությունը.

1. Վերապատրաստում. ներքին ուսուցման ծրագրի միջոցով համարժեք ուսուցման հնարավորությունների ստեղծում ըստ աշխատանքի պահանջների միավորելով ներքին և արտաքին ուսուցումն ըստ աշխատանքի պահանջների:
2. Աշխատողների վերապատրաստման կարիքների բացահայտում և դրանց բավարարում:
3. Աշխատանքային առաջնադասում. ըստ ընտրված չափորոշիչների համեմատական գնահատման միջոցով իրականացնել մաքսային ծառայության աշխատակիցների առաջնադասում գործընթաց:
4. Վարձատրում. աշխատանքի գնահատման հստակ չափանիշների սահմանում, վարձատրման իրատեսական համակարգի ներդրում կիրառելով պարզևատրման նոր չափորոշիչներ:
5. Աշխատանքի կառավարում. քանակական գնահատականների և արդյունքների գրանցման համակարգի ներդրում, աշխատողների էթիկայի կանոնների մշակում, անհրաժեշտության դեպքում խթանման և խրախուսման, ինչպես նաև կարգապահական միջոցների կիրառում:
6. Մաքսային ծառայության ներսում աշխատողների պարբերաբար տեղաշարժի ապահովում:
7. Մաքսային գործի ուսուցման պարբերական դասընթացների կազմակերպում համակարգը մրցութային կարգով բանիմաց և կրթված կադրերով համալրելու նպատակով:

Ակնկալվող արդյունք. Մաքսային ծառայությունում պաշտոնները կգբադեցվեն մասնագիտական գիտելիքներ և ազնիվ վարվելակերպ ունեցող կադրերով:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
9.	Մասնագիտական գիտելիքների բարձրացման նպատակով մաքսային ծառայության ուսումնական կենտրոնում կազմակերպել վերապատրաստման դասընթացներ	Ուսումնական կենտրոն Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Անձնակազմի կառավարման բաժին	2008թ. IV եռամսյակ և շարունակական
10.	Վարձատրման իրատեսական համակարգի կիրառման նպատակով սահմանել մաքսային ծառայողների, մաքսային մարմինների աշխատանքի գնահատման ամսական և կիսամյակային չափանիշեր, պաշտոնական առաջխաղացման գործուն համակարգի ներդրում:	Ֆինանսահաշվային վարչություն Անձնակազմի կառավարման բաժին	2008թ. IV եռամսյակ
11.	Մշակել մաքսային ծառայողների իրականացված աշխատանքների գնահատականների և արդյունքների գրանցման համակարգ, որը հիմք կհանդիսանա հետագա տեղաշարժերի կամ աշխատանքից ազատման համար:	Անձնակազմի կառավարման բաժին	2009թ. II եռամսյակ
12.	Մաքսային ծառայողի էթիկայի կանոնների մշակում, որոնք սահմանվելու են վերադաս մաքսային մարմնի ղեկավարի հրամանով:	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
13.	Մաքսային գործի տարբեր ոլորտների գծով ուսումնական տարբեր ինտերակտիվ ծրագրերի ձեռքբերում և դրանց միջոցով դասընթացների կազմակերպում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Ուսումնական կենտրոն	2009թ. III եռամսյակ
14.	Մաքսային ծառայության աշխատակիցների արտաքին վերապատրաստում /գործուղում այլ երկրների մաքսային բարձրագույն դպրոցներ/	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Անձնակազմի կառավարման բաժին	2008թ. IV եռամսյակ և շարունակական
15.	Մաքսային գործի ուսուցման դասընթացների կազմակերպում բուհերի շրջանավարտների համար	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Ուսումնական կենտրոն	2008թ. IV եռամսյակ և շարունակական

III. ՄԿԶԲՌԻՆՔ. Ռիսկերի կառավարման վրա հիմնված մաքսային հսկողության համակարգի ներդրում և զարգացում

Մաքսային հսկողության համակարգի զարգացման նպատակով վերջին տարիների ընթացքում մշակվել և ընդունվել են մի շարք օրենսդրական և ենթօրենսդրական ակտեր, որոնց միջոցով մաքսային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական դաշտը համապատասխանեցվել է միջազգային լավագույն փորձին: Մակայն մաքսային համակարգում առկա են այնպիսի խնդիրներ, որոնց կարգավորումը հնարավոր չէ իրականացնել միայն իրավանորմատիվային փաստաթղթերի ընդունմամբ: Այդ խնդիրներից է՝ ռիսկերի կառավարման վրա հիմնված մաքսային հսկողության համակարգի ներդրումը և զարգացումը: Այս խնդրի կարգավորման հրատապությունը պայմանավորված է ռիսկերի կառավարման գործընթացում ռիսկերի բացահայտման, դասակարգման, գնահատման և առաջադիմական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դրանց նվազեցման ուղղությունների ընտրությամբ: Ռիսկերի կառավարման համակարգը թույլ կտա բարձրացնել մաքսային հսկողության արդյունավետությունը, միննույն ժամանակ կհեշտացնի և կարագացնի մաքսային ձևակերպման և մաքսային հսկողության իրականացումը: Այս նպատակի իրագործման համար անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ քաղաքականությունները.

1. Մաքսային համակարգի ռիսկերի կառավարման կանոններին զուգահեռ կիրառել նաև լոկալ կանոններ, հաշվի առնելով, որ յուրաքանչյուր տարածաշրջանային մաքսային մարմին ունի իր առանձնահատկությունները՝ կապված աշխարհագրական դիրքի, տրանսպորտային միջոցների տեսակի, ապրանքների առանձնահատկության, տնտեսվարող սուբյեկտների հետ և այլն: Այդ առումով յուրաքանչյուր ռիսկի մոդել կարող է ունենալ տարբեր ցուցանիշներ՝ կախված տարածաշրջանային մաքսային մարմնից:
2. Ռիսկի «չափանիշները» պետք է պարբերաբար վերանայվեն և արդիականացվեն՝ հաշվի առնելով նախկինում իրականացված վերահսկողական և հետաքննչական գործունեության արդյունքները:
3. Մաքսային գնման համար ապրանքների ընտրությունն իրականացնել հիմնվելով դրանց ռիսկայնության աստիճանի

վերլուծության

վրա:

- 4. Ձևավորել ռիսկերի կառավարմանն ուղղված որոշումների ընդունման հայեցակարգային մոտեցում:
- 5. Առաջադիմական տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ապահովել ռիսկային ապրանքներին վերաբերող անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրումը և անվտանգ փոխանակումը:

Ակնկալվող արդյունք. Ռիսկերի կառավարման՝ ժամանակակից պահանջները բավարարող համակարգի վրա հիմնված մաքսային հսկողության առկայություն:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
16.	Ռիսկի կառավարման համակարգում ստեղծել տեղեկատվության ձևավորման և հավաքագրման բազա	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն Մաքսային վիճակագրության, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման վարչություն	2009թ. II եռամսյակ
17.	Ռիսկի կառավարման համակարգում ձևավորել մոնիտորինգի, վերահսկման, ռիսկերի չեզոքացման կամ նվազեցման համակարգ	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն Մաքսային վիճակագրության, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման վարչություն	2009թ. III եռամսյակ
18.	«Ռիսկի պրոֆիլների» ստեղծում, որոնք ընդգրկում են տեղեկատվություն և ցուցումներ մաքսային մարմիններին՝ ռիսկային ապրանքների, մաքսային հսկողության իրականացման, հսկողության խորության, հաճախակիության և այլնի վերաբերյալ	Մաքսային վիճակագրության, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման վարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2009թ. III եռամսյակ
19.	Մաքսային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց ուսուցում և վերապատրաստում	Ուսումնական կենտրոն	2009թ. IV եռամսյակ

IV. ՄԿԶԲՈՒՆՔ. Ինքնահայտարարման համակարգի ընդլայնում և մաքսային միջնորդի ինստիտուտի զարգացում

Ներկայումս մաքսային ծառայության առջև դրված գերակա խնդիրներից է՝ ինքնահայտարարման և էլեկտրոնային կապուլիներով մաքսային հայտարարագիր ներկայացողների շրջանակի ընդլայնումը և մաքսային միջնորդների ինստիտուտի կայացումը: Նպատակին հասնելու համար մաքսային ծառայությունը պետք է իրականացնի հետևյալ քաղաքականությունը.

1. Աջակցի տնտեսվարող սուբյեկտներին և մաքսային միջնորդներին՝
 - բոլոր մաքսային մարմիններում կամ դրանց կից տարածքներում ստեղծելու ինքնահայտարարման և մաքսային միջնորդների գրասենյակներ,
 - Տնտեսվարող սուբյեկտների գրասենյակներից էլեկտրոնային կապուլիների միջոցով մաքսային հայտարարագրերի ներկայացման և ընդունման հնարավորություն ստեղծելու հարցում,
 - Մաքսային պահեստներում ստեղծելու մաքսային միջնորդների գրասենյակներ:
2. Սահմանել մաքսային ձևակերպումների մասնագետների որակավորման քննությունների ծրագիրը և դրանց անցկացման կարգը:

Ակնկալվող արդյունք. Մաքսային ծառայողի և արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողի շփումների և կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցում:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
20.	Օժանդակել բոլոր տարածաշրջանային մաքսատներում ինքնահայտարարման և մաքսային միջնորդների կողմից մաքսային հայտարարագրերի լրացման գրասենյակների ստեղծմանը:	Մաքսային հսկողության վարչություն Գործերի կառավարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ

21.	Օժանդակել Երևան քաղաքի մաքսային պահեստներում մաքսային միջնորդների գրասենյակների ստեղծմանը:	Մաքսային հսկողության վարչություն Գործերի կառավարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
22.	Աջակցել բոլոր սահմանային մաքսային կետերում ինքնահայտարարագրման և մաքսային միջնորդների կողմից մաքսային հայտարարագրերի լրացման գրասենյակների ստեղծմանը:	Մաքսային հսկողության վարչություն Գործերի կառավարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2009թ. I եռամսյակ
23.	Աջակցել ՀՀ մարզերի մաքսային պահեստներում մաքսային միջնորդների գրասենյակների ստեղծմանը:	Մաքսային հսկողության վարչություն Գործերի կառավարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2009թ. II եռամսյակ
24.	Մաքսային միջնորդի որակավորման կարգի մշակում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Մաքսային հսկողության վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
25.	«Մաքսային միջնորդի կողմից մաքսային ձևակերպումների և մաքսային փոխադրողի կողմից մաքսային փոխադրումների վերաբերյալ վերադաս մաքսային մարմին հաշվետվության ներկայացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի հրամանի նախագիծ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. I եռամսյակ
26.	«Մաքսային միջնորդի և մաքսային փոխադրողի մատուցած ծառայությունների դիմաց սահմանված սակագների վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակայնության ապահովման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի հրամանի նախագիծ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. I եռամսյակ
27.	«Մաքսային ձևակերպումների մասնագետների որակավորման քննությունների ծրագիրը և դրանց անցկացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի հրամանի նախագիծ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. I եռամսյակ
28.	«ՀՀ կառավարության 2002 թվականի հունիսի 22-ի թիվ 844 որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի ներկայացում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ

V. ՄԿԶՁՌԻՆԶ. Մաքսային ընթացակարգերի պարզեցում

Մաքսային ընթացակարգերի պարզեցումը պետք է իրականացվի մաքսային մարմիններին ներկայացվող փաստաթղթերի և մաքսային մարմիններում տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից ծախսվող ժամանակահատվածի կրճատմամբ: Այս նպատակների իրագործման համար անհրաժեշտ է.

1. Վերանայել մաքսային հսկողության նպատակով ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը՝ հաշվի առնելով միջազգային լավագույն փորձը:
2. Միջազգային ճանապարհային փոխադրումների կոնվենցիայի (TIR) շրջանակներում ապրանքներ փոխադրող տրանսպորտային միջոցների համար սահմանել պարզեցված մաքսային ընթացակարգեր:
3. Մաքսային գործում ներդնել բանկային երաշխիքի համակարգը և մեխանիզմներ սահմանել դրա լայնորեն կիրառման համար:
4. Ապահովել տարբերակված մոտեցում տնտեսվարող սուբյեկտների միջև՝ սահմանելով առավել պարզեցված ընթացակարգեր բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների համար:

Ակնկալվող արդյունք. մաքսային ընթացակարգերի պարզեցման շնորհիվ ապահովել տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից մաքսային ձևակերպումների ժամանակահատվածի կրճատում:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանում/ները	Կատարման ժամկետը
---	-----------	---------------------------------	------------------

29.	ՀՀ մաքսային սահմանով ավտոտրանսպորտային միջոցներով մեկնող և ժամանող քաղաքացիների մաքսային հսկողության երկուդային համակարգի (կարմիր և կանաչ ուղիներ) ներդրում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Գործերի կառավարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
30.	Արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնողների կողմից ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկի և բովանդակության համապատասխանեցում միջազգային չափանիշներին	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Մաքսային հսկողության վարչություն	2010թ. II եռամսյակ
31.	ՀՀ կառավարության 03.11.2005թ. N 1930-Ն որոշման մեջ կատարել փոփոխություն, նպատակ ունենալով պարզեցնել Միջազգային ճանապարհային փոխադրումների կոնվենցիայի (TIR) շրջանակներում ապրանքներ փոխադրող տրանսպորտային միջոցների տեղաշարժը ՀՀ մաքսային սահմանով:	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Միջազգային ճանապարհային փոխադրումների տարածաշրջանային մաքսատուն	2009թ. II եռամսյակ
32.	«Մաքսային օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու» մասին ՀՀ օրենքի ընդունմամբ պայմանավորված «ՀՀ կառավարության 27.03.2002թ. թիվ 239 որոշման մեջ լրացում կատարելու մասին» և «ՀՀ կառավարության 20.06.2002թ. որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծերի մշակում և ընդունում:	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
33.	Մաքսային գործում բանկային երաշխիքի կիրառման մեխանիզմների ներդրում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժին	2008թ. IV եռամսյակ
34.	«Մաքսային գործի հետ կապված լիցենզավորման ենթակա գործունեություն իրականացնող անձանց ռեեստրի վարման» կարգի մշակում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Մաքսային հսկողության վարչություն	2008թ. IV եռամսյակ
35.*	Հատուկ ծրագրային համակարգերի ներդրում, որոնց միջոցով հնարավոր կլինի մշտապես մոնիտորինգի ենթարկել մաքսային ձևակերպումների ժամանակահատվածը՝ կրճատելով ավելորդ ժամանակը	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2009թ. III եռամսյակ
36.	«Մեկ կանգառ» սկզբունքի ներդրում, որը թույլ կտա բոլոր մարմինների կողմից անցկացվող հսկողությունները իրականացնել նույն վայրում և նույն պահին	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. IV եռամսյակ
37.*	Միասնական խորհրդատվական կենտրոնի ստեղծում, որը տեխնիկական աջակցություն կցուցաբերի տնտեսվարող սուբյեկտներին մաքսային ընթացակարգերի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հարցում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. I եռամսյակ
38.	Բարեխիղճ տնտեսվարող սուբյեկտների համար առավել պարզեցված ընթացակարգերի սահմանում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2012թ. II եռամսյակ
39.	«Մաքսային հայտարարագրում փոփոխությունների և լրացումների վերաբերյալ ճշգրտումների փաստաթղթի ձևը հաստատելու մասին» պետական էլեմտուտների կոմիտեի նախագահի հրամանի նախագծի ներկայացում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. I եռամսյակ
40.	«Ամմաքս առևտրի խանութների պահեստի և առևտրի սրահի	Մաքսային գործի	2009թ.

ապրանքների շարժի հաշվառման և հսկողության կարգը սահմանելու մասին» պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրամանի նախագծի ներկայացում	ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	I եռամսյակ
---	--	------------

VI. ՄԿԶԲՈՒՆԼՔ. Այլ մարմինների հետ արդյունավետ համագործակցության ապահովում

Մաքսային մարմինները մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ իրականացվող մաքսային հսկողության, ինչպես նաև մաքսային վճարների հավաքագրման և ՀՀ պետական բյուջե փոխանցման գործընթացն իրականացնելիս կարևորում են համագործակցությունը այլ պետական մարմինների, օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ: Այս տեսանկյունից կարևոր է նրանց դերը ինչպես մաքսային ձևակերպումների և հսկողության ընթացքում կատարվող աշխատանքներում ներգրավման, այնպես էլ նրանց հետ տեղեկատվության փոխանակման գործում: Ներկայումս մաքսային ծառայությունն առաջնային է համարում պետական մարմինների հետ համագործակցությունը և իրեն հայտնի դարձած տեղեկությունների փոխանակումը: Այդ նպատակներին հասնելու համար կարևորվում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների որպես ռազմավարական միջոցի կառավարումը և իրավասու այլ մարմինների հետ, այդ թվում օտարերկրյա, տեղեկությունների փոխանակումը: Մասնավորապես.

1. Նոր տեղեկատվական համակարգերի ու ցանցերի ներդրում և կիրարկում:
2. Պետական մարմինների հետ, ըստ իրավասությունների շրջանակի, (օրինակ. իրավապահ մարմինների հետ՝ մաքսանենգության դեպքերի բացահայտում կամ բացահայտումից հետո հետագա ընթացք, դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայության հետ՝ ապրանքների իրացման գործողություններ և այլն) համագործակցություն և համագործակցության արդյունքում պետական մարմինների միջև մեկ միասնական տեղեկատվական բազայի ձևավորում:
3. Մաքսային գործին առնչվող տեղեկությունների փոխանակման նպատակով օտարերկրյա պետությունների մաքսային ծառայությունների հետ համագործակցություն և էլեկտրոնային կապուլիններով մաքսային հայտարարագրերի ստացում:
4. Այլ երկրների մաքսային ծառայությունների հետ համաձայնագրերի, փոխըմբռնման հուշագրերի կնքում, ինչը հնարավորություն կընձեռի պարբերաբար տեղեկատվություն փոխանակել նրանց հետ:
5. Մաքսային կոնվենցիաներին միացում, միջազգային կազմակերպությունների հետ մաքսային համագործակցության ակտիվացում:

Ակնկալվող արդյունք. Էլեկտրոնային եղանակով տեղեկատվության փոխանակման շնորհիվ մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացում:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
41.*	Նոր տեղեկատվական համակարգերի ու ցանցերի ներդրում և կիրառում	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2010թ. I եռամսյակ
42.*	Պետական տարբեր մարմինների միջև միասնական տեղեկատվական բազայի ձևավորում	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն	2011թ. II եռամսյակ
43.	Միացյալ Արաբական Էմիրությունների մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի համաձայնեցում, ստորագրում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. IV եռամսյակ
44.	Լիտվայի Հանրապետության մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. I եռամսյակ
45.	Իտալիայի Հանրապետության մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի ստորագրում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. II եռամսյակ
46.	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. II եռամսյակ
47.	Ֆրանսիայի Հանրապետության մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի ստորագրում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. II եռամսյակ

48.	Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության մաքսային ծառայության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2009թ. III եռամսյակ
49.	Թաիլանդի Թագավորության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. II եռամսյակ
50.	Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. IV եռամսյակ
51.*	Համագործակցել Վրաստանի հետ ՀՀ և Վրաստանի մաքսային սահմանին համատեղ մաքսային կետ ստեղծելու ուղղությամբ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2011թ. I եռամսյակ
52.	Իսրայելի Պետության հետ միջկառավարական համաձայնագրի նախագծի շուրջ բանակցություններ	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2012թ. I եռամսյակ
53.	Կիտոյի վերանայված կոնվենցիային միացում	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն	2010թ. II եռամսյակ

VII. ՄԿԶԲՈՒՆՔ. Մաքսային մարմինների տեխնիկական վերազինումը

Բարձրորակ և արդյունավետորեն գործող մաքսային ծառայություն ունենալու պայմաններից մեկը ժամանակակից տեխնիկական հագեցվածությամբ մաքսատների ու մաքսային կետերի ստեղծումն է և դրանց աշխատանքը միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելը: Նպատակի իրագործման համար, հաշվի առնելով ծանրաբեռնվածությունը և թողունակությունը, անհրաժեշտ է.

1. Բոլոր մաքսային կետերում և մաքսային պահեստներում ստեղծել բեռնարկղային հրապարակներ և տեղադրել տրանսպորտային միջոցները գննող սկաներներ, ռենտգեն, ռադիոակտիվ կամ օգոնային շերտը քայքայող նյութեր հայտնաբերող սարքավորումներ, էլեկտրոնային կշեռքներ, սարքավորումները գործարկելու համար վերապատրաստել համապատասխան մասնագետներ:
2. Մաքսային համակարգում ներդնել տրանսպորտային միջոցների հսկողության այնպիսի համակարգ, որը ղեկավարվի մեկ կենտրոնի կողմից և հսկողություն իրականացնի ՀՀ մուտք գործող կամ տարանցիկ մաքսային ռեժիմով տեղաշարժվող տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ:
3. Վերադաս մաքսային մարմնում ներդնել տարածքային մարմինների աշխատանքները տեսանելի դարձնող այնպիսի էլեկտրոնային համակարգ, որի միջոցով հսկողություն կսահմանվի մաքսային ձևակերպումների և ապրանքների գննման գործընթացների նկատմամբ:
4. Ռիսկային ապրանքների դասակարգման և փորձաքննության նպատակով մաքսային լաբորատորիաների ստեղծում:
5. Մաքսային ծառայությանը կից փակ մաքսային պահեստի ստեղծում, որտեղ կիրականացվեն մանրակրկիտ գննման, հայերեն մակնշման, ապրանքների նույնականացման և պատասխանատու պահպանության գործընթացները:
6. Տեխնիկական վերազինման պահանջների առումով մաքսային ծառայության կարճաժամկետ և երկարաժամկետ կարիքների գնահատում, վերազինման ուղղությամբ ներդրումային քաղաքականության վերանայում:

Ակնկալվող արդյունք. միջազգային չափանիշներին համապատասխան մաքսային ձևակերպումների վարերի և հսկողության գոտիների ստեղծում:

Իրականացման ենթակա գործողությունների ժամանակացույց

N	Անվանումը	Պատասխանատու ստորաբաժանումը/ները	Կատարման ժամկետը
54.*	Ստեղծել բեռնարկղային հրապարակներ բոլոր սահմանային մաքսային կետերում և մաքսային պահեստներում:	Գործերի կառավարչություն	2010թ. I եռամսյակ
55.*	Վերադաս մաքսային մարմնում ներդնել տարածքային մարմինների աշխատանքները տեսանելի դարձնող էլեկտրոնային համակարգ:	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն Գործերի կառավարչություն	2009թ. II եռամսյակ
56.*	Մաքսային կետերում և մաքսային պահեստներում տեղադրել	Նախաբացթողումային հսկողության	2010թ.

	տրանսպորտային միջոցները զննող սկաներներ, ռենտգեն, ռադիոակտիվ կամ օգոնային շերտը քայքայող նյութեր հայտնաբերող սարքավորումներ, էլեկտրոնային կշեռքներ:	վարչություն Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն Գործերի կառավարչություն	I եռամսյակ
57.*	Մաքսային ծառայությանը կից ստեղծել փակ մաքսային պահեստ:	Մաքսային հսկողության վարչություն	2009թ. IV եռամսյակ
58.*	Ռիսկային ապրանքների դասակարգման և փորձաքննության նպատակով մաքսային լաբորատորիաների ստեղծում, համապատասխան օրենսդրական ակտերի մշակում:	Մաքսային գործի ռազմավարության և միջազգային հարաբերությունների վարչություն Գործերի կառավարչություն	2011թ. I եռամսյակ
59.*	Մաքսային համակարգում ներդնել տրանսպորտային միջոցների ղեկավարման հսկողության համակարգ, որով հսկողություն կսահմանվի հանրապետության տարածքով տեղաշարժվող տրանսպորտային միջոցների նկատմամբ:	Ավտոմատացված ծրագրերի ղեկավարման և ծրագրային ապահովման վարչություն Գործերի կառավարչություն	2012թ. I եռամսյակ

*-ով նշված գործողությունները հնարավոր կլինի իրականացնել ֆինանսական, այդ թվում այլընտրանքային աղբյուրների ներգրավման արդյունքում:

ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Այս փաստաթղթի նպատակն է նախանշել այն բոլոր աշխատանքները, որ պետք է իրականացվեն առաջիկա 4 տարիների ընթացքում մաքսային վարչարարությունը բարելավելու նպատակով: Փաստաթուղթը կազմվել է հետևյալ կերպ. նախ ներկայացվել են այն 7 հիմնական սկզբունքները, որոնց անհրաժեշտ է հետևել մաքսային վարչարարությունը կատարելագործելու համար, այնուհետև ներկայացված են այն քաղաքականությունները, որոնց իրականացման միջոցով հնարավոր կլինի հասնել սահմանված նպատակներին և դրանից հետո միայն ներկայացված են կոնկրետ միջոցառումներ, որոնք բխում են այդ քաղաքականություններից: Ընդհանուր առմամբ ստացվել է 60 միջոցառում, որոնք պետք է իրականացվեն մինչև 2012 թվականի ավարտը: Փաստաթուղթը քննարկվել է մաքսային ծառայության, ինչպես նաև հանրության, հատկապես գործարար միջավայրի շրջանակներում: Փաստաթղթի հիմնական դրույթները ներկայացվել են լրատվամիջոցներով և բազմիցս քննարկման առարկա են դարձել հեռուստահաղորդումների ընթացքում: Փաստաթուղթը թարգմանված է նաև անգլերեն: Ընդ որում և հայերեն, և անգլերեն տարբերակները տեղադրված են մաքսային ծառայության ինտերնետային կայքում: Փաստաթղթի անգլերեն տարբերակը ներկայացվել է միջազգային կազմակերպություններին, մասնավորապես Համաշխարհային բանկին, Արժույթի միջազգային հիմնադրամին և Եվրոպական հանձնաժողովի՝ հարկային և մաքսային հարցերով պատասխանատու ստորաբաժանմանը: Փաստաթուղթը լայնորեն քննարկվել է Համաշխարհային բանկի՝ ՀՀ կատարած առաքելության ժամանակ: Փաստաթղթով նախատեսված են մի շարք բազմակողմանի փոփոխություններ: Դրանք վերաբերում են օրենսդրական դաշտին, մաքսային ընթացակարգերին, կադրային քաղաքականությանը, աշխատանքերի կազմակերպմանը՝ ընդհուպ մինչև տեխնոլոգիական բնույթի փոփոխությունները ու նոր տեխնիկական լուծումները: Ենթադրվում է, որ փաստաթղթում ներկայացված միջոցառումների կատարման ընթացքը պետք է մշտապես ուշադրության ներքո լինի՝ ենթարկվելով մոնիտորինգի ըստ համապատասխան միջոցառումների ժամանակացույցի: